

nem zboru, kjer je zastopal interese svojih volivcev. Tudi kot tak je bil povsod priljubljen in upoštevan.

Tako vidimo, da je bilo življenje msgra Ivana Trinka res deloven dan, ki zasluži globoko hvaležnost in priznanje. Ko mu iz srca čestitamo, prosimo Boga, da bi mu še dolgo svetila lepa večerna zarja in da bi beseda njegove modrosti kazala še dolgo, dolgo nam vsem pravo pot!

Dr. Joža Lovrenčič.

Sardenkov psevdonim.

Pokojni kanonik dr. Alojzij Merhar je znan v slovenskem pesništvu samo kot pesnik — Silvin Sardenko. Kako je nastal ta psevdonim, je povedal pesnik sam Izidorju Cankarju za »Obiske«, ki jih je priobčeval v »Domu in svetu« 1. 1911. in izdal pozneje knjižno kot eno prvih knjig v Novi založbi. Tu pravi Sardenko na str. 134: »Po Kettejevi smrti sem stopil v krog pisateljev »Doma in sveta«, ko sem poslal tri pesmi kot zadnji pozdrav umrlemu pesniku (t. j. Dragotinu Ketteju). Rajni dr. Lampe je sprejel ta Pozdrav v svoj list in me povabil, naj se kmalu spet oglašim. Tri drobne pesmi † Ketteju v spomin so imele prvikrat podpisan moj psevdonim — Silvin Sardenko. To ime je nastalo popolnoma slučajno. Tisti dan sem čital maloruske pesmi. Iz njih sem vzel priimek Sardenko. Za ime, sem si rekel, pa postavim ime dotičnega svetnika, ki ga Cerkev danes praznuje. Pogledam v koledar — bil je — Silvin. Podpisal sem pesmi in jih odposlal.«

Tako v »Obiskih«.

Podobno se je izrazil tudi v članku »Ob Kettejevi zadnji postaji« v ostalini, ki jo je vestno pregledal, sortiral in mi literarni del dal blagohotno na razpolago č. g. prelat kanonik J. Volc, za kar se mu na tem mestu najlepše zahvaljujem. Tu piše Sardenko skoraj z istimi besedami: »Drugi dan po smrti Kettejevi se je zjasnilo. V duhu sem gledal Ketteja v lepši zarji. V okno semeniške sobe so dehteli kostanjevi brsti, ki so obetali bujno cvetje. Naslonil sem se na svoj pisalnik in sem se zamislil ter zapisal tri pesmi v

Kettejev spomin. To so bile prve tri pesmi, ki so v »Domu in svetu« nosile moj psevdonim: Silvin Sardenko.«

Tako je dovolj jasno izpričan postanek in pomen Sardenkovega psevdonima. Datumi bi torej bili: Dragotin Kette je umrl 26. aprila 1899. leta v Ljubljani, kjer ga je pred smrtjo obiskal Sardenko in mu tudi preskrbel zadnjo duhovno tolažbo, ki mu jo je prinesel župnik Malenšek. (Obiski, str. 134.) Sardenko je bil tedaj že bogoslovec ter je torej stanoval v sedanjem semenišču. Kot »Sigma« je pisal prej že v »Ljubljanskem Zvonu« (glej DS 1942, št. 7-10), v DS pa je vstopil resnično s tremi pesmimi v spomin Dragotinu Ketteju pod naslovom Pozdrav umrlemu pesniku, podpisane s psevdonimom Silvin Sardenko (DS 1899, str. 346). Tako je stopil s temi pesmimi prvič v DS in se prvič podpisal s psevdonimom. Ta sešitek Doma in sveta je bil enajsti (tedaj je izhajal dvakrat na mesec!), torej junijska številka leta 1899. Do tu se vse ujema. Kaj pa ime samo?

Sardenko. V času, ko je Merhar izbiral svoj psevdonim, je med adepti naše Moderne vladalo veliko zanimanje za slovanstvo, za rusovstvo in ukrajinstvo še posebej. Tako je bil Kette — Mihael Mihajlov, Župančič — Smiljan Smiljanič, Murn — Aleksandrov, prof. Prijatelj — Semen Semenovič itd. Katoliški krog okrog Kreka pa je še posebej gojil »ukrajinstvo«, »zaporoštvo«, saj so imeli svojo prijateljsko družino »Sič«, kjer so si dajali člani ukrajinska imena: tako je bil Krek — hetman Ostap, Abram — Bajda Kazak, Breclj — Bogdan Kazak itd. Tako Moderna z Župančičem kakor Merhar sta bila zelo blizu temu krogu, kjer je vladalo zanimanje tudi za Tarasa Ševčenka, kar se vidi tudi v tedanjem pesništvu, ki je jemal motive iz slovanske kakor tudi slovenske narodne pesmi ter zavestno navezoval na ukrajinstvo še celo pozneje v takih primerih, kakor na pr. Župančič v naslovu »Duma« in podobno. Da je Merhar bral ukrajinsko, to je »malorusko pesem«, kakor pravi v Obiskih, je jasno, katero pa, ne bo mogoče dognati. Morda je bila to prav Ševčentov motto v Kobzarja, ki ga je dal

pozneje leta 1907. Abram na čelu svojega prevoda »Kobzar« (Leposlovne knjižnice Katoliške bukvarne V. zvezek) v ukrajinščini in prevodu:

Ukraino, Ukraino!
Nenjko moja, nenjko!
Jak zgađaju tebe, kraju,
zavjane serdenjko.

Ukrajina, Ukrajina!
Mamka moja, mamka!
Ko se tebe, kraj, spominjam,
srce mi uvene.

Ko človek, ki ne zna ukrajinščine, bere prvi stih, ga bere v mehničnem ritmu: Ukrajino... ter se mu zadnji stih kar sam ob sebi skandira kot prejšnji, -U-U-U-U, torej: »zavjane serdenjko«. In iz takega in podobnega branja — ki pa je napačno! — in po transkripciji v slovenščino je lahko nastal psevdonim »Sardénko«.

Kar se tiče tega ukrajinskega psevdonima pokojnega kanonika, je zdaj zanimivo pismo pokojnega prevajalca Ševčenka, Josipa Abrama, kakor ga je pesniku prijatelju pisal iz Oblok 20. IX. 1911, torej po objavi Cankarjevega intervjuja v Obiskih. Videti je, da je ta list nekak postscriptum širšega pisma, ki pa v zapuščini ni ohranjeno, kajti naslov ima: »Še nekaj!«, nakar se nadaljuje:

»Že večkrat sem ti hotel povedati, a sem zabil, da Tvoj psevdonim Sardenko ni pravilen.

Pisati bi moral, če hočeš imeti res pravilno ime in ne pokvarjenega, Serdenko ali še bolje: Sérdenjko, kar je dim. (= diminutiv) od sérce in pomeni po naše: ljubček (srček). Jako laskavo ime! Da je Serdenko prav, kaže tudi to, ker se v ukrajinščini podarja sérce — sérdenko.

Misli in ukreni, kakor veš in znaš! Ukrajinec se bo smejal temu potvoru — in prej ali kasneje se bodo tudi, češ kaj jemlje naše ime, ko ga niti ne pozna, kako se glasi!

Tvoj

† Trentar.

Tu opominjam, da je Abram tudi zgoraj citiran Ševčenkovo motto — zavjane sérdenjko — prevel v

skladu z originalom: »srce mi uvene« ter tako spremenil ritem tudi v slovenščini, kot ga spreminja ukrajinska in druga slovanska narodna pesem.

Pesnik Sardenko pa je ostal pri svojem Sardénku ter se je s tem imenom uveljavil v slovenskem pesništvu in mnogo njegovih bralcev ne ve, kako je prišel do tega imena in kaj pomeni.

Silvin. Kar se tiče imena Silvin, sem pogledal najprej v Koledar Mohorjeve družbe za leto 1899. — tedaj, ko je Merhar izbiral svoj psevdonim — pa tega imena v Koledarju sploh ni; prav tako ga ni v Koledarju za leto 1911., ko je Merhar prvič dal v javnost svojo izjavo. Lanski Slovenčev koledar, ki slovi po najpopolnejšem seznamu svetniških imen pri nas, ima tri svete Silvine, ki godujejo 17. februarja, 12. septembra in 28. septembra: torej ga ni v razdobju od 26. aprila (smrt Kettejeva) ante quem non in med začetkom junija, ko so pesmi izšle kot post quem non. Zato sem se obrnil na g. prof. Anžiča Antona, ki je sestavljal ta seznam, s prošnjo, če je morda našel kje v tem razdobju kakšnega svetnika Silvina. Po njegovih podatkih — za katere se mu lepo zahvaljujem — povzemam: ne stari ne novi brevir nima tega imena. Prav tako ne misal, Musterkalender, Grundkalender, ne Herderjev Leksikon, ne Kirchenlexikon. Ima pa ga trikrat Martyrologium Romanum, po katerem je zabeležil omenjene dneve v Slovenčevem koledarju. Pač ima ta Martyrologium pogostokrat ime Silvanus, tudi v tem razdobju, za katerega nam gre, namreč 4., 5. in 24. maja. In zopet ne aprila, kakor bi sledilo iz natančnega podatka v Obiskih in rokopisu.

Na podlagi vsega tega sklepam, da Merhar ni povzel psevdonima po svetem Silvinu, temveč kvečjemu po svetem Silvanu v začetku maja. Mogoče je tudi, da je to ime prevzel že 17. februarja istega leta, pa ga je za javnost določil šele tiste dni po Kettejevi smrti. Dana pa je tudi še tretja možnost, da je psevdonim vzet po kom drugem, recimo po Silvi, kakor na primer Čampov psevdonim Vane Betkin itd., na kar bi spominjal tudi priimek Sardenko, ter bi se psevdo-

nim torej, preveden v slovenščino, lahko tudi bral: Silvino srčece. Tako bi torej v tem imenu lahko tičal tudi že tisti Sardenkov osnovni pesniški navdih, ki je pozneje rodil Dekliške pesmi in se razvil v marijanski poeziji, v katero je — kakor smo videli že lani — prelil svojo rahlo nadahnjeno erotičnost. S svojimi izjavami o vzniku psevdonima bi jo torej skušal samo — zakriti...

Morda? Gotovo pa je, da njegovo pesniško ime hrani v sebi nekaj zanimivih zagonetnosti.

Tine Debeljak.

Drobiž iz Kettejeve ostaline.

Pesniku Cvetku Golarju je pisal svoj čas njegov prijatelj Dragotin Kette pismo, kateremu je priložil tudi svoj prevod Lermontove Gruzinske pesmi ter kratko Pravljico o skopem kralju Bin-nirudu. Cvetko Golar je to pismo s prilogo vred poslal svoj čas sedaj pokojnemu dr. Avgustu Žigonu ter se sedaj gotovo nahaja v njegovi zapuščini. Pesmi pa je prepisal ter jih je ohranil pri sebi. Ker pa Žigonova zapuščina po želji pokojnikov še ni na razpolago znanstvenemu izkoriščanju in tudi ta majhen drobiž ni še v evidenci Kettejevih literarno zgodovinskih raziskovateljev (glej Koblarjevo izdajo Zbranih spisov!), natiskujemo na tem mestu pesem in pravljico po prepisu Cvetka Golarja. — Ur.

Gruzinska pesem.

Od Lermontova — Prevedel
Drag. Kette.

Gruzinka mlada je živela,
v haremu temnem je venela.

Nekdaj v očeh
prelepih dveh
sin boli, ah, demant ljubezni
zalesketal se,
nad njo Armenec stari, jezni
spet izkričal se.
Bogastvo sije naokoli,

kako naj žalostna ne bo-li
črnooka?
Njega roka
devico gladi dan na dan.

Pravljica o skopem kralju Bin-nirudu.

Zapisal Dragotin Kette.

Bin-nirud, kralj devete dežele, je slonel nekega dne na oknu svoje palače. Pod oknom pa sta se pogovarjala dva deveto-deželana:

»Kaj dela naš kralj?«

»Jé, brate, jé!«

»Ah, Asur, da bi bil jaz enkrat pri njegovem obedu!«

»A Idil-ili, kaj ti želiš...«

Bin-nirud pa je bil zelo skop. In da bi se pač nikomur več sline ne cedile po njegovem obedu, je povabil Idil-ilija k sebi. In posadil je Idil-ilija vis-à-vis. In prinesli so kralju dehteče divjačine, a Idil-iliju ničesar.

»Izborna divjačina, ne-li, Idil-ili?«

»Unikum v celém carstvu,« je dejal ta, pak si mislil:

»Kralj se ne šali zastonj.«

Dalje prineso kralju najslajših testenic.

»Niso li sladke testenice?«

»Oh, kar sprijemljejo se mi ustnice, svetli kralj, sam Ormuzd jih je pekel.«

Menil pa je Idil-ili:

»Šala ne bo zastonj.«

Prineso pa tudi sladkih vin, ne malvazije, ne vivodinca, ne ljutomerčana, ampak, ah, če ga ne piješ, ga itak ne poznaš, a če ga piješ, to pozabiš pijoč na njegovo ime.

»Nisi še takšnega pil, kaj?«

»Ariman me končaj, če sem ga. Za sto let mi podaljša življenje.«

»A zdaj pojdi, brate, izpolnil sem tvojo željo.«

Idil-ili je zijal od presenečenja, a zijal je še potlej, ko je prišel na cesto. In vpraša ga Asur:

»Idil-ili, kaj zijaš?«

Oni pa se je zavedel in dejal:

»Brate, še zdaj se mi sline cedijo po kraljevem obedu...«

